

გადამხდელის დასახელება: შპს "რესტავრატორები და კომპანია"

ანგარიში (დებიტი)

GE46BG000000248620100GEL
248620100 (ძველი ანგ.)

გადამხდელის ბანკი:

სს "საქართველოს ბანკი"

ბანკის კოდი

BAGAGE22

გადამხდელის დასახელება: შპს "რესტავრატორები და კომპანია"

საიდენტ. კოდი/პირადი ნომერი: 205047199

მიმღების დასახელება: სსიპ "კონკურენციისა და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო"

საიდენტ. კოდი: ანგარიში/სახაზინო კოდი
(კრედიტი)

GE52BR0000010591718543

მიმღების ბანკი:

სს "ბანკი რესპუბლიკა"

ბანკის კოდი

REPLGE22

გადახდის დანიშნულება: შემსყიდველი: სსიპ "საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო" ს/კ 204562311 კონკურსანტი: შპს "რესტავრატორები და კომპანია" ს/კ 205047199 საკონკურსო განცხადების ნომერი : #743

დამატებითი ინფორმაცია:

ხელმოწერები:

ხელმძღვანელი

ბ. ა.

თანხა

50-00

თანხა სიტყვებით

ორმოცდაათი ლარი 00
ფიქტი

ბანკის აღნიშვნები

ბანკში შემოსვლის
თარიღი:

გატარებულა
ბანკის მერ: 13.05.13

ხელმოწერა

"ს.ს. სავაჭრობის ბანკი"
J.S.C. "BANK OF GEORGIA"

შექმნილია ინტერნეტ ბანკში
CREATED IN INTERNET BANK

საკონკურსო წინადადების საგარანტიო უზრუნველყოფა #T30956-13

თბილისი

13 მაისი 2013 წელი

გარანტი: სს „საქართველოს ბანკი“ (შემდგომში „გარანტი“)

გარანტის საიდენტიფიკაციო კოდი: 204378869

გარანტის მისამართი: გაგარინის ქ. #29ა, თბილისი, 0160, საქართველო

პრინციპალი: შპს რესტავრატორები და კომპანია (შემდგომში „პრინციპალი“)

პრინციპალის საიდენტიფიკაციო კოდი: 205047199

პრინციპალის მისამართი: საქართველო, თბილისი, ვაკე-საბურთალოს რაიონი, ნუცუბიძის III მ-ნი, I კვარტ. კორპ.11 ბ.39

ბენეფიციარი: საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო (შემდგომში „ბენეფიციარი“)

საგარანტიო თანხა: 180 (ასოთხმოცი) ლარი

ვითვალისწინებთ რა, რომ პრინციპალი მზად არის წარმოადგინოს თავისი საკონკურსო წინადადება ბენეფიციარის საკონკურსო კომისიის მიერ ჩხარის ოქონის სამრეკლოს რეაბილიტაციის საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის სახელმწიფო შესყიდვის მიზნით გამოცხადებულ კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად.

სს „საქართველოს ბანკი“ ვიღებთ გამოუთხოვად ვალდებულებას ბენეფიციარის წინაშე, რომლის მიხედვითაც დროულად და სრულად უზრუნველყოფთ ბენეფიციარისათვის ჯამურად 180 (ასოთხმოცი) ლარის გადახდას შემდეგ შემთხვევებში:

1. თუ საკონკურსო წინადადების გახსნის შემდეგ პრინციპალმა უარი განაცხადა კონკურსში მონაწილეობაზე, თავისი საკონკურსო წინადადების მოქმედების ვადის დასრულებამდე;
2. თუ პრინციპალი გამარჯვების შემთხვევაში უარს განაცხადებს ბენეფიციართან სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ ხელშეკრულების დადებაზე;
3. თუ პრინციპალი დისკვალიფიცირებულ იქნა კონკურსის პროცედურების დროს არაკეთილსინდისიერი ქმედების ჩადენის გამო.

გარანტიის მოქმედების ვადა არის: 14 ივლისი 2013 წელი, შესაბამისად წინამდებარე გარანტია მოქმედებს აღნიშნული თარიღის ჩათვლით.

ბანკი უზრუნველყოფს საგარანტიო თანხის გადახდას ბენეფიციარის მოთხოვნის მიღებისთანავე, ბენეფიციარის მხრიდან ყოველგვარი მტკიცებულების წარმოდგენის გარეშე, იმ პირობით, რომ ბენეფიციარის მოთხოვნაში მითითებულ იქნება, რომელი ზემოაღნიშნული შემთხვევ(ებ)ის დადგომის გამო ეკუთვნის მას ეს თანხა და შემსყიდველის მოთხოვნა საგარანტიო თანხის გადახდაზე წარედგინება ბანკს გარანტიის მოქმედების ვადის გასვლამდე მისამართზე: სს „საქართველოს ბანკი“ (ს/კ: 204378869), სათაო ოფისი, გაგარინის ქ. #29ა, თბილისი 0160, საქართველო, თბილისის დროით (UTC/GMT +04:00 hours) 5 საათამდე, კანცელარიის სამსახურში, ვაკე-საბურთალოს რაიონის ფინანსური დეპარტამენტის საყურადღებოდ.

წერილობითი ფორმით წამოყენებულ ბენეფიციარის მოთხოვნას საბანკო გარანტიაზე თანხის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით თან უნდა ერთვოდეს საბანკო გარანტიის ასლი და მოთხოვნაზე ხელმოწერი პირის უფლებამოსილების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

საბანკო გარანტია ავტომატურად უქმდება:

- საბანკო გარანტიის ვადის გასვლით.
- ბენეფიციარის მიერ გარანტიიდან გამომდინარე თავის უფლებებზე წერილობით უარის თქმისა და საბანკო გარანტიის ორიგინალის გარანტისათვის დაბრუნებისას.

წინამდებარე საბანკო გარანტია რეგულირდება საქართველოს კანონმდებლობით.

ეთერ ჩხეიძე

გარანტიების სამსახურის უფროსი

1.რეკვიზიტები:

კონკურსანტის იურიდიული ფორმა და დასახელება: შპს "რესტავრატორები და კომპანია"

ხელმძღვანელის სახელი და გვარი: თამაზ იაქაშვილი

კონკურსანტის იურიდიული მისამართი: ქ. თბილისი, ნუცუბიძის III მ/რ I კვ. XI კორპ. ბ. 39

კონკურსანტის ფაქტიური მისამართი: ქ. თბილისი, ნუცუბიძის III მ/რ II კვ. კორპ. 3ა

საიდენტიფიკაციო კოდი: 205 047 199

კონკურსანტის ტელეფონის ნომერი: (+995 32) 2 32 07 43, 5 77 444 618

ელექტრონული მისამართი: info@restavratorebi.ge

ბანკის კოდი: BAGAGE22

ანგარიშსწორების ანგარიში: GE46BG 0000000 248 620 100

2. საკონკურსო წინადადების ფასი: 18 000 ლარი

3. საკონკურსო წინადადების მოქმედების ვადა: 2013 წლის 14 ივნისის ჩათვლით

4. ავანსის გამოყენების შემთხვევაში საავანსო თანხის ოდენობა პროცენტულად: 0%

შპს "რესტავრატორები და კომპანია"-ს დირექტორი
თამაზ იაქაშვილი

ინფორმაცია პროექტირების სფეროში პრეტენდენტის გამოცდილების შესახებ

№	პროექტის დასახელება	შესრულების თარიღი
1	ბაგრატის ტაძრის არქეოლოგიური და საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევითი სამუშაოები	2005-2006 წ.
2	თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის ფასადის რესტავრაციის პროექტი	2006 წ.
3	სსიპ ქუთაისის ნიკო ბერძენიშვილის სახელობის სახელმწიფო ისტორიული მუზეუმის სარეაბილიტაციო და ახალი შენობის საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადება	2007 წ.
4	აჭარის არქიტექტორთა კავშირის შემოქმედებითი სხლის ფასადის რესტავრაციის	2007 წ.
5	ქ. თბილისში, ასათიანის ქ. № 27/17, № 25/20, № 25, № 23/23, № 50, № 48, № 46, № 44, № 42ა; ტაბიძის ქ. № 21 და № 22 შენობების გარე ფასადების კომპლექსური რეკონსტრუქცია- რესტავრაციის საძირკვლებისა და მზიდი კონსტრუქციების გამაგრების, კომუნიკაციების: წყალსადენის, კანალიზაციის, სანიაღვრეს რეაბილიტაციის კომპლექსური პროექტის (მუშა/ესკიზური) მომზადება	2007 წ.
6	სოფ. წინანდალში, ალ. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის საპროექტო კვლევითი სამუშაოები	2008 წ.
7	ბაგრატის ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი	2008-2009 წწ.
8	ქ. თბილისში, ორბელიანის № 8 და № 10 სახლების რეაბილიტაციის პროექტი	2008 წ.
9	ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის I კორპუსის გარე ფასადის რესტავრაციის პროექტი	2009 წ.
10	ქ. თბილისში, ჯავახიშვილის № 6, ინგოროყვას № 14 და ქურდიანის № 17 შენობების აღდგენა-გამაგრების პროექტი	2009 წ.
11	ს. ჯანაშიას სახელობის ეროვნული მუზეუმის არქეოლოგიური კორპუსის ფასადის (გუდიაშვილის ქუცის მხრიდან) რესტავრაციის პროექტი	2009 წ.
12	ბაგრატის ტაძრის ინტერიერის არქეოლოგიური კვლევითი სამუშაოები	2010 წ.

შპს "რესტავრატორები და კომპანია"-ს დირექტორი
თამაზ იაკაშვილი

აფიდავიტი

საკონკურსო წინადადების დამოუკიდებლად განსაზღვრის თაობაზე

გამოცხადებულ კონკურსში მონაწილეობის მიღების მიზნით, ვადასტურებ, რომ ჩემს მიერ წარმოდგენილი საკონკურსო წინადადება შემუშავებულია კონკურენტისგან დამოუკიდებლად. ასევე ვადასტურებ, რომ:

* ჩემთვის ცნობილია, რომ საკონკურსო წინადადება დისკვალიფიცირებული იქნება, თუ აღმოჩნდა, რომ აფიდავითში მოცემული ინფორმაცია არის ყალბი ან/და ცრუ;

* უფლებამოსილი ვარ პრეტენციის მიერ. ხელი მოვაწერო ამ აფიდავითს და წარვადგინო ეს საკონკურსო წინადადება;

* ნებისმიერი პირი, რომლის ხელმოწერაც დაფიქსირებულია საკონკურსო წინადადებაზე, შესაბამისად უფლებამოსილია კონკურსანტის მიერ;

* ჩემთვის ცნობილია რომ ტერმინი "კონკურენტი" აფიდავითის მიზნებიდან გამომდინარე, გულისხმობს ნებისმიერ პირს, რომელიც შესაძლებელია იყოს კონკურსანტი ან/და წარადგინოს საკონკურსო წინადადება ამ კონკურსში;

* მატერიალური გამორჩენის ან უპირატესობის მიღების მიზნით კონკურსანტსა და კონკურენტს შორის არ წარმოებულა კონსულტაცია, კომუნიკაცია, შეთანხმება ან მოლაპარაკება შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებით:

- საკონკურსო წინადადების ფასი;
- საკონკურსო წინადადების ფასის გამოთვლის მეთოდი, კოეფიციენტი ან ფორმულა;
- საკონკურსო წინადადების წარდგენა ან წარდგენისგან თავის შეკავება;
- ისეთი საკონკურსო წინადადების განზრახ წარდგენა, რომელიც არ აკმაყოფილებს გამოცხადებულ

საკონკურსო პირობებს;

• შესყიდვის ობიექტის ხარისხი, მოცულობა, ტექნიკურიპირობები ან მიწოდების დეტალები, რომელთაც ეხება საკონკურსო წინადადება;

* საკონკურსო წინადადების პირობები კონკურსანტს წინასწარი განზრახვით, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, არ გაუმჟღავნებია ან/და არგაუმჟღავნებს კონკურენტს საკონკურსო წინადადების განსაჯაროების მომენტამდე.

გავცეანი ამ აფიდავითს შინაარსს და ვადასტურებ წარმოდგენილი ინფორმაციის უტყუარობას.

თანხმობა

შპს "რესტავრატორები და კომპანია"-ს დირექტორი
თაზო იაქაშვილი

ჩხარის ოქონის სამრეკლო

საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადების ხარჯთაღრიცხვა

#	სამუშაოების ჩემონათვალი	ღირებულება ლარებში
	I ეტაპი	
1	განმარტებითი ბარათი	500
2	სიტუაციური გეგმა	400
3	ტოპოგრაფიული გეგმა	500
4	ფოტოფიქსაცია	450
5	არქიტექტურულ-არქეოლოგიური ანაზომი	2620
6	კონსტრუქციული დეტალების განლაგების სქემა	650
7	შენობის ტექნიკური მდგომარეობის შეფასება და რეკომენდაციები	650
8	არქეოლოგიური ზედამხედველობა	1500
9	საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევა	1560
10	სახელოვნებათმცონეო კვლევა	1500
11	საშენ მასალათა კვლევა	1500
	II ეტაპი	
1	არქიტექტურული ნაწილი	2170
2	კონსტრუქციული ნაწილი	1500
3	ვერტიკალური გეგმარება	575
4	სამუშაოთა წარმოების ორგანიზაციის პროექტი და კალენდარული გრაფიკი	1250
5	ჩასატარებელი სამუშაოების ჩამონათვალი და ხარჯთაღრიცხვა	225
6	კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სააღრიცხვო ბარათი	225
7	კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის პასპორტი	225
	ჯამი	18000

შპს "რესტავრატორები და კომპანია"-ს დირექტორი

თამაზ იაქაშვილი

ჩხარის ოქონის სამრეკლო

კალენდარული გეგმა-გრაფიკი

#	სამუშაოების ჩემონათვალი	ღირებულება ლარებში	2013 წელი თვეების მიხედვით			
			VI	VII	VIII	IX
I ეტაპი						
1	განმარტებითი ბარათი	500				
2	სიტუაციური გეგმა	400				
3	ტოპოგრაფიული გეგმა	500				
4	ფოტოფიქსაცია	450				
5	არქიტექტურულ-არქეოლოგიური ანაზომი	2620				
6	კონსტრუქციული დეტალების განლაგების სქემა	650				
7	შენობის ტექნიკური მდგომარეობის შეფასება და რეკომენდაციები	650				
8	არქეოლოგიური ზედამხედველობა	1500				
9	საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევა	1560				
10	სახელოვნებათმცონეო კვლევა	1500				
11	საშენ მასალათა კვლევა	1500				
II ეტაპი						
1	არქიტექტურული ნაწილი	2170				
2	კონსტრუქციული ნაწილი	1500				
3	ვერტიკალური გეგმარება	575				
4	სამუშაოთა წარმოების ორგანიზაციის პროექტი და კალენდარული გრაფიკი	1250				
5	ჩასატარებელი სამუშაოების ჩამონათვალი და ხარჯთაღრიცხვა	225				
6	კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სააღრიცხვო ბარათი	225				
7	კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის პასპორტი	225				

შპს "რესტავრატორები და კომპანია"-ს დირექტორი

თამაზ იაქაშვილი

CV

გიორგი ციციშვილი

დაბადების თარიღი: 1957

ტელ: 2317317 574164633

Email: giatsitsishvili@yahoo.com

ბანათლება

1975-1980 – საქართველოს კოლმეტიკური ინსტიტუტი, არქიტექტურის ფაკულტეტი, არქიტექტორი

სამუშაო გამოცდილება

2005-2012 კულტურული მემკვიდრეობის რეაბილიტაციის სახელმწიფო პროგრამა, არქიტექტორი

1996-2004 საქართველოს კვლელთა დაცვის სამმართველო. ხუროთმოძღვრული მემკვიდრეობის რესტავრაციის ცენტრი. წამყვანი არქიტექტორ-რესტავრატორი.

1991-1996 საქართველოს კვლელთა დაცვის სამმართველოს სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი „საქრესტავრაცია“. არქიტექტორ-რესტავრატორი.

1983-1991 საქართველოს კვლელთა დაცვის სამმართველოს სამეცნიერო-საწარმოო ბაიოტექნოლოგიის ცენტრი. არქიტექტორ-რესტავრატორი.

ხუროთმოძღვრული ძეგლების კონსერვაცია-რესტავრაციის საავტორო პროექტები:

თბილისი. კალაუზის რეაბილიტაცია: საადის ქ. №7. ბოგის ქ. № 13. ბეთლემის ქ. № 2/6. ჩახრუხაძის ქ. №15.

თბილისი. აღმაშენებლის გამზირის რეაბილიტაცია. აღმაშ. №110, შენობის რესტავრაციის პროექტი, აღმაშ. №136, შენობის რესტავრაცია-რეკონსტრუქციის პროექტი

თბილისი, სოლოლაკი. ლ. ასათიანის და ბალაქტიონის ქუჩების რეაბილიტაციის პროექტი.

თბილისი. აღმაშენებლის გამზირი №103. ყოფილი სასტუმრო „ევროპა“.

თბილისი. რუსთაველის პროსპექტი №№24,26,28. შენობების ფასადების რესტავრაციის პროექტი.

თბილისი ლესელიძის ქუჩა №36. ქარვასლა. (XIX ს.)

თბილისი, თავისუფლების მოედანზე 1992წ. სამოქალაქო ომის დროს დაზიანებული შენობების რესტავრაციის პროექტი.

ბელატიის სამონასტრო კომპლექსის რეაბილიტაციის პროექტი. კონსერვაციის პროექტის ავტორი: სამხრეთის (დავითის) და აღმოსავლეთის კარიბჭეები, ჩრდილოეთის სენაკები.

TACIS-ის პროგრამით მიმდინარე საქართველოს პროექტი „წითელი ხიდი“. კველი ხიდი (XVIII ს.)

ხაშურის რაიონი, ხცისის წმ. იოანე ნათლისმცემლის ტაძარი (XII ს.)

თმობის ციხე. წმ. მარინეს სახ. გუმბათიანი ტაძარი. (XIV ს.)

ნინოწმინდის რაიონი, ე.წ. ყაუჩის ხიდი მდ. თაფარავანზე (XVI-XVII სს.)

„დავითგარეჯა“. სამონასტრო კომპლექსები ლავრა და უდაბნო.

ახალქალაქის რაიონი სოფ. კუმურდო. გუმბათიანი ტაძარი. (Xს.)

ზარზმის წყარო (X-XI სს.)

ახალციხის „რაბათის“ ციხე-კომპლექსი (შუასაუკუნეები)

ასპინძის რაიონი, ვანის ძვარვანი (ბანვითარებული შუასაუკუნეები)

თელავი. „ბატონის ციხე“ ე.წ. არჩილის კოშკი. (XVIIIს.)

ბოლნისის რაიონი, ეკლესია „აკვანება“ (VIIს.)

საფარის სამონასტრო კომპლექსი. (შუასაუკუნეები)

ახალქალაქი, ნაქალაქარი. ციტადელი. (ბანვითარებული შუასაუკუნეები)

თეთრიწყაროს რაიონი, პირღებულის სამონასტრო კომპლექსი (ბანვითარებული შუასაუკუნეები)

მცხეთის რაიონი, ნიგვისის „ციციშვილების ციხე-კომპლექსი“ (ბვიანი შუასაუკუნეები)

მცხეთის რაიონი, ნიგვისის „წმ. ნიკოლოზის“ სახ. გუმბათიანი ტაძარი. (XVII ს.)

ძარეღის რაიონი, სამწვერისის „ციციშვილების ციხე“. (ბანვითარებული შუასაუკუნეები)

ბორის რაიონი, „ბორიჯვარის“ კომპლექსი. (ბვიანი შუასაუკუნეები)

ახმეტის რაიონი, ხოჯაშენის ციხე-ღარბაზი. (XVII ს.)

მუხრანი, ივანე მუხრანბატონის სასახლე (XIXს.) წინასაარქიტო სამუშაოები

ენციკლოპედიური გამოცემა „საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა აღწერილობა“. (კახეთის რეგიონი)

საავტორო პროექტები თანამედროვე არქიტექტურაში:

ძ. ბორი. ისტორიული ცენტრის რეაბილიტაციის პროგრამა. წერეთლის ბარსევიანიშვილის, ჯულაშვილის ქუჩების განაშენიანების არქიტექტურული პროექტი

ძ. წყალტუბო. რეაბილიტაციის პროგრამა. რკინიგზის სადგურის, მუსიკალური სკოლის, სამედიცინო ცენტრის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციის არქიტექტურული პროექტი

ძ. ყვარელი. რეაბილიტაციის პროგრამა. ჭავჭავაძის ქუჩის განაშენიანების არქიტექტურული პროექტი

დაბა გუდაური. შენობების რეკონსტრუქციის პროექტი

თბილისი, ავლაბარი, ნიორაპის ქუჩა, ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლის არქიტექტურული პროექტი.

თბილისი. მიძატაძის ქუჩა. ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლის რეკონსტრუქციის არქიტექტურული პროექტი.

თბილისი, „იჭალთოს ბორა“, საეკლესიო და კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის არქიტექტურული პროექტი.

კომპიუტერული უნარ-ჩვევები

ArchiCAD.

ნატალია ჩიტიუცილი

პირადი მონაცემები

დაბადების თარიღი 29.06.1981, ქ. თბილისი
მისამართი ქ. თბილისი, მეგრულიის შესახვევი №3
ტელეფონი 239-66-32; 595 355955
ელ. ფოსტა chitucio@yahoo.com

ბანათლება

1987-1996 თბილისი, 122-ე საჯარო სკოლა
1996-1998 თბილისის მრავალდარგოვანი ლიცეუმი
2000-2005 თბილისის სასულიერო აკადემიასთან არსებული საღვთისმეტყველო ინსტიტუტის ქრისტიანული ხელოვნებათმცოდნეობის ფაკულტეტი. სადიპლომო ნაშრომი: *„სვეტიცხოვლის საპატრიარქო საყდრის მოხატულობა“*.
2009-2011 ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სამაგისტრო პროგრამა: კულტურული მემკვიდრეობა და თანამედროვეობა. სამაგისტრო ნაშრომი: *„ქართლის მეტეხის ტაძარი: ისტორია და სიძველეები“*.

სამუშაო გამოცდილება

2003-2005 წწ. ინტერნეტ პროვაიდერი „ჯეონეთი“ – ოპერატორი.
2005-2009 წწ. ინტერნეტ პროვაიდერი „კავკასუს ონლაინი“ – ტექნიკური მხარდაჭერის ოპერატორი.
2011-2012 გიორგი ჩუბინაშვილის სახელობის ქართული ხელოვნების ისტორიისა და ძეგლთა დაცვის კვლევის ეროვნული ცენტრი – სტაჟიორი (ძველი ქართული ხელოვნების განყოფილება).

2012 წლიდან გიორგი ჩუბინაშვილის სახელობის ქართული ხელოვნების ისტორიისა და ძეგლთა დაცვის კვლევის ეროვნული ცენტრი – მეცნიერ-თანამშრომელი (ძველი ქართული ხელოვნების განყოფილება).

2012 წლიდან საქართველოს საპატრიარქოს საეკლესიო ხელოვნების კვლევის ცენტრი – თანამშრომელი.

სამეცნიერო აქტივობა

წიგნები:

- გ. ბოჭორიძე, *ქართლის ეკლესია-მონასტრები და სიძველეები, გამოსაცემად მოამზადეს ზ. სხირტლაძემ და ნ. ჩიტიშვილმა* (თბილისი, 2012), 460 გვ., 103 ტაბ.

სტატიები:

- კარბის წმ. სამების ეკლესია, *საქართველოს სიძველენი*, 12 (2008), გვ. 76-100 (ზ. სხირტლაძის თანაავტორობით).
- მასალები ქართლის მეტეხის ტაძრის ისტორიისათვის, *საქართველოს სიძველენი*, 14 (2010), გვ. 167-193.

კონფერენციები

- *სამეფო და სამღვდელმთავრო ნიშები და საყდრები შუა საუკუნეების საქართველოში*, მაგისტრანტთა და დოქტორანტთა პირველი საერთაშორისო კონფერენცია. 23-25 მაისი, თბილისი, 2010.

მონაწილეობა პროექტებში

- კორპუსი - „ისტორია სახეებში: ისტორიულ პირთა გამოსახულებები ქართულ ხელოვნებაში“ (2005-დან დღემდე) – მონაწილე.
- *ქართული, სპარსული და ოსმალური მოხატული დოკუმენტები საქართველოს სიძველეთსაცავებიდან* (2009-2011) – მონაწილე.

ექსპედიციები

პროექტ „ისტორია სახეების“ ფარგლებში 2005 წლიდან დღემდე მოწყობილი ექსპედიციები საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში.

ენები

რუსული

კარგად

ინგლისური

საშუალოდ

კომპიუტერული უნარები

Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint);

Adobe Photoshop;

Adobe InDesign.

საკვალიფიკაციო მონაცემი

სახელი, გვარი: **ღარეჯან მღებრიშვილი**
დაბადების თარიღი: 1955 წ. 26 აგვისტო
დაბადების ადგილი: ქ. თბილისი
მოქალაქეობა: საქართველოს მოქალაქე
ოჯახური მდგომარეობა: დაუქორწინებული

სახლის მისამართი: ქ.თბილისი, დოლიძის ქუჩა 11 კორ. 5 ბინა 41.
ტელეფონი: 2334045 მობ. 593512346

ბანათლება:

1981-86წ.წ. საქ. პოლიტექნიკური ინსტიტუტი, სპეციალობა – ჰიდროგეოლოგია და საინჟინრო გეოლოგია

პროფესიული გამომწვევა:

1986 წლიდან 1991 წლამდე - სს „საქქალაქმშენსახპროექტი“ - ინჟინერ-გეოლოგი,
1991 წლიდან საქრესტავრაციაში ინჟინერ გეოლოგი,
2000 წლიდან ვმონაწილეობკულტურული მემკვიდრეობის სააგენცოს მიერ განხორციელებულ რესტავრაცია-რეაბილიტაციის პროექტებში (შესრულებული მაქვს ასზე მეტი პროექტი).

მნიშვნელოვანი საპროექტო სამუშაოები:

- მამადავითის, დიდუბის, მარტვილის, ფოკის, ბოდბის, ნაბახტევის, ვაჩნაძიანის, გრემის, ნეკრესის და სხვა ეკლესია-მონასტრების კვლევა რესტავრაციის პროექტებისთვის
- თელავში ნადიკურის ბაღისა და ბატონის ციხის გალავნის რეაბილიტაციის პროექტები;
- მაჩაბლის, კარგარეთელის, გუდიაშვილის მოედნის და სხვა ქუჩებზე ჩატარებული საინჟინრო გეოლოგიური კვლევები ნაგებობების რეაბილიტაციის პროექტებისათვის.

ენების ცოდნა: ქართული (მშობლიური), რუსული (კარგად)

კომპიუტერის ცოდნა: AutoCad, Microsoft Office.

CV

სახელი, გვარი	ზურაბ გაჩეჩილაძე
დაბადების თარიღი:	1940 წლის 19 მაისი
მოქალაქეობა:	საქართველოს მოქალაქე
ეროვნება:	ქართველი
ოჯახური მდგომარეობა:	დაოჯახებული
მისამართი:	ქ. თბილისი ნუცუბიძის ქუჩა №48 ბინა 17
მობილური:	899 25 13 45
E-mail:	ivertmsheni1@mail.ru
განათლება:	უმაღლესი
1962-67 წწ.	საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი
სპეციალობა:	მშენებელ-რესტავრატორი
ენები:	
ქართული-მშობლიური	
რუსული-სრულყოფილად	
პროფესიული გამოცდილება:	

1978-წლიდან

მუშაობს ძეგლთა დაცვის
სისტემაში.

1999-2002წწ.

შ.პ.ს. „ხუროთმოძღვრული მემკვიდრეობის
რესტავრაციის ცენტრი“-ს მთავარი
ინჟინერი.

2002-2007წწ.

შ.პ.ს. „ხუროთმოძღვრული მემკვიდრეობის
რესტავრაციის ცენტრი“-ს დირექტორი.

2007 წლიდან

ს.ს.„სამშენებლო კომპანია „ივერთმშენში“
მშენებელ-რესტავრატორი.

სამუშაო გამოცდილება:

მის მიერ შესრულებულია აღდგენა-რესტავრაციის სამუშაოები
ისტორიისა და კულტურის შემდეგ ძეგლებზე: ვარძია, ზემო ვარძია,
საფარა, ჭულე, ზარზმა, ბაგრატი, გელათი, ბოლნისის სიონი,
წულრულაშენი, ფიტარეთი, ფოკა, ალავერი, ჯვარი,გ.ჩიტაიას
სახელობის სახელმწიფო ეთნოგრაფიული მუზეუმის „სიღნაღური
სახლი“, იუსტიციის სამინისტროს შენობის ფასადი, სამების ტაძრის
ფასადის ნაწილი და სხვ.

CV

თამაზ იაქაშვილი

- მისამართი:** ქ. თბილისი, ბერძენიშვილის ქ. № 4
ტელ: 2 22 41 52 ; 5 77 44 46 18
- განათლება:** უმაღლესი.
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ფიზიკის ფაკულტეტი.
- კვალიფიკაცია:** ტექნოლოგი,
ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი
(სპეც. “საშენ მასალათა ნაკეთობანი”, თემა : “ქვის მასალების კონსერვაცია გაჟღენთვის მეთოდით არქიტექტურული ძეგლების ხანგამძლეობის გაზრდის მიზნით”)
- ცნობები საქმიანობის შესახებ:**
- 1972 - 1983 წწ. სპეც. სამეცნიერო სარესტავრაციო გაერთიანება – სამეცნიერო კვლევითი ტექნოლოგიური ლაბორატორიის ხელმძღვანელი.
- 1983 – 1991 წწ. დირექტორის მოადგილე სამეცნიერო ნაწილში.
- 1991 წლიდან მთავარი ტექნოლოგი.
- 2003 წ. ს.ს. ”რესტავრაცია-კონსერვაციის ცენტრი“-ს დირექტორი
- 2004 წ. შპს “რესტავრატორები და კომპანია“-ს დირექტორი

პრაქტიკოს-რესტავრატორის გამოცდილება:

ვარძია (1973-1975), 2. უფლისციხე (1974-1977), 3. ეთნოგრაფიული მუზეუმის ობიექტები (1974-1978, 1988-1989), 4. ჯვრის ტაძრის ინტერიერი (1978), 5. ჰამამლოს ეკლესია (1978), 6. ლამაზი საყდარი (1979), 7. სვეტიცხოველი (1979), 8. წულრულაშენის გაწმენდა საღებავისა და ჭუჭყისგან (1980), 9. აკაურთას ეკლესიის ფასადის გაწმენდა (1980), 10. საფარას სამონასტრო კომპლექსის გაწმენდა (1980-1981), 11. გურჯაანის ყველაწმინდა (1980), 12. ვაჩნაძიანის ყველაწმინდა (1980), 13. მწვანე მონასტერი (1981), 14. ნინოწმინდის ტაძარი (1981), 15. ბათუმის თამარის ციხე (1981), 16. ნოქალაქევი (1982), 17. წერაქვის სამონასტრო კომპლექსი (1982-1986), 18. ახალციხის რაბათის მეჩეთის გაწმენდა (1982), 19. ახალციხის სომხური ეკლესია (1983), 20. ვანის ნაქალაქარი (1983), 21. ზედა ვარძია (1983), 22. ზარზმის ეკლესიის გაწმენდა (1984), 23. ჭულეს გაწმენდა (1984), 24. ვანის ქვაბები (1984), 25. ბატონის სასახლე თელავში (1984), 26. ჩინთის კოშკი (1985), 27. გუდარეხი (1985), 28. აბანოების კომპლექსი თბილისის ძველ უბანში (1985-1986), 29. ჩრდილოეთ კავკასია, არხიზის სამონასტრო კომპლექსი (1986-1987), 30. ნიკორწმინდა (1983-1984, 1990-1991, 1996-1997), 31. ბაგინეთი (1989-1990, 200-2001), 32. ალავერდის ტაძარი (1990-1991), 33. ყოფილი ბანკის შენობა რუსთაველის გამზ. (1995-1996), 34. ეროვნული ბანკის შენობა (1997-1999), 35. საქართველოს ბანკის სათავო ოფისის შენობის ფასადი (2000), 36. რუსთაველის თეატრის შენობის ფასადი (2002), 37. ბათუმის ბავშვთა საბავშვო სტუდიის დარბაზი (2001-2003), 38. TBC ბანკის ცენტრალური ფილიალის შენობის ფასადი (ყოფილი უნივერსიტეტის შენობა) (2002-2003), 39. რუსთაველის თეატრის დიდი და მცირე დარბაზების, ფოიეების, კორიდორების, კაფე “ქიმერიონის” სარესტავრაციო სამუშაოები (2003-2005), 40. კ. მარჯანიშვილის თეატრის სარესტავრაციო სამუშაოები (2004-2005), 41. ბამბის რიგები, “მონტაშოვის რიგების” პორტალი და აგურის ფასადი (2004), 42. ჯ. კახიძის სახელობის მუსიკალური ცენტრის ფასადის და მოხატული დარბაზის სარესტავრაციო სამუშაოები (2005), 43. კონსერვატორიის დიდი და მცირე დარბაზები, პოლები, კორიდორები (2005), 44. მცხეთის ჯვრის საკონსერვაციო სამუშაოები ICCROM-ის სპეციალისტებთან ერთად. 45. TBC ბანკის ვერის ფილიალის ფასადი (2006), 46. ყიფშიძეების საცხოვრებელი სახლი (XIX ს) ზემელზე, საბავირო სადგურის უკან (2004-2006), 47. კონსერვატორიის შენობის ფასადების რესტავრაცია (2006-2007), 48. რუსთაველის გამზ. №26 ფასადის რესტავრაცია (2007), 49. ბათუმის არქიტექტორთა სახლის ფასადის

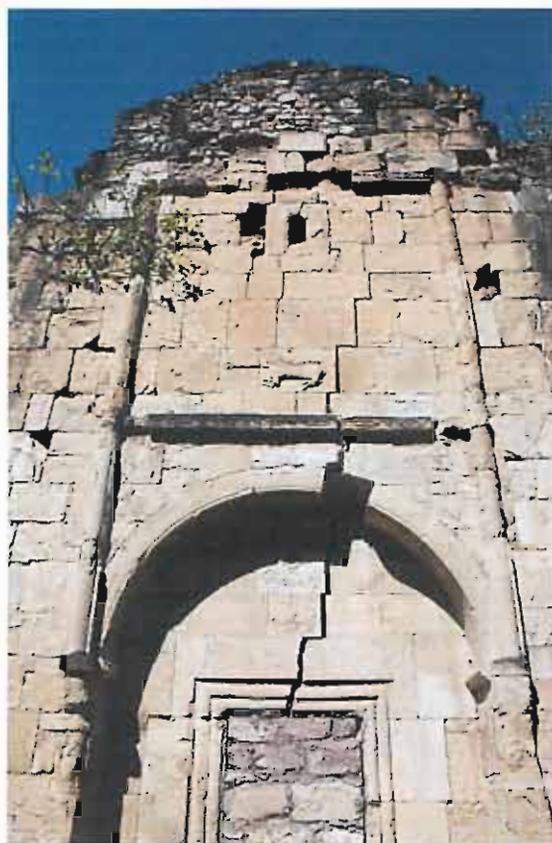
რესტავრაცია (2007), 50. რუსთაველის გამზ. № 18 და № 40 სახლების ფასადის რესტავრაცია (2008), 51. რუსთაველის გამზ. № 17 ფასადის გაწმენდა-რესტავრაცია (2008), 52. საჯარო ბიბლიოთეკის ფასადის რესტავრაცია (2008), 53. TBC ბანკის ბათუმის ფილიალის ფასადის რესტავრაცია, ინტერიერის სარესტავრაციო ნაწილის აღდგენითი სამუშაოები (2008), 54. წინანდალში ალ. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმის სარესტავრაციო სამუშაოები (2008). 55. ბაგრატიის ტაძრის რეაბილიტაციის პროექტი, ტექნოლოგი (2008-2009)

სამეცნიერო სამუშაოები:

გამოქვეყნებულია 20-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომი მათ შორის საზღვარგარეთაც.

მიღებულია 4 გამოგონებაზე საავტორო მოწმობები.

თერჯოლის მუნიციპალიტეტი, ჩხარის ოქონის სამრეკლოს
რეაბილიტაციის საპროექტო წინადადება

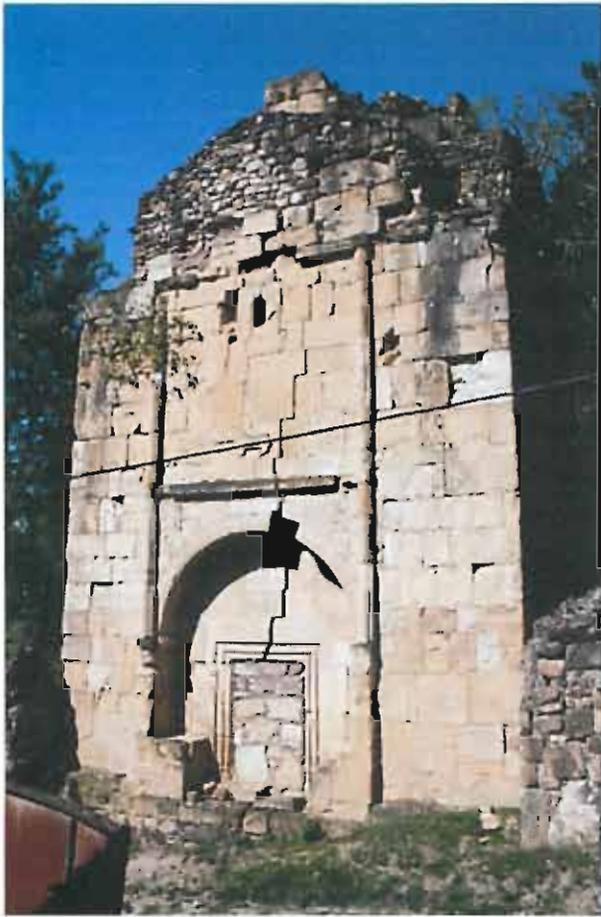

შ.პ.ს. "რესტავრატორები და კომპანია"
დირექტორი თ.იაქაშვილი

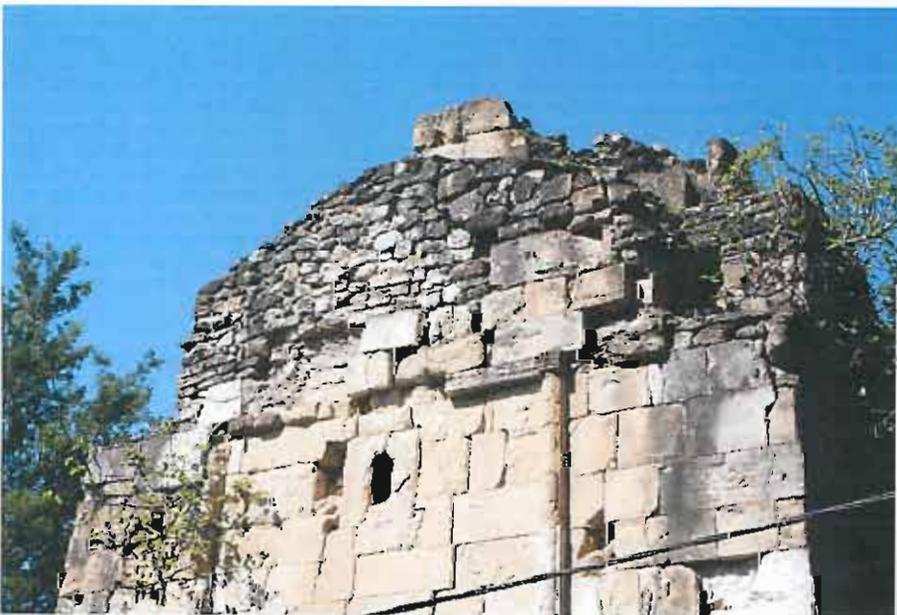
ქ.თბილისი
2013 წელი

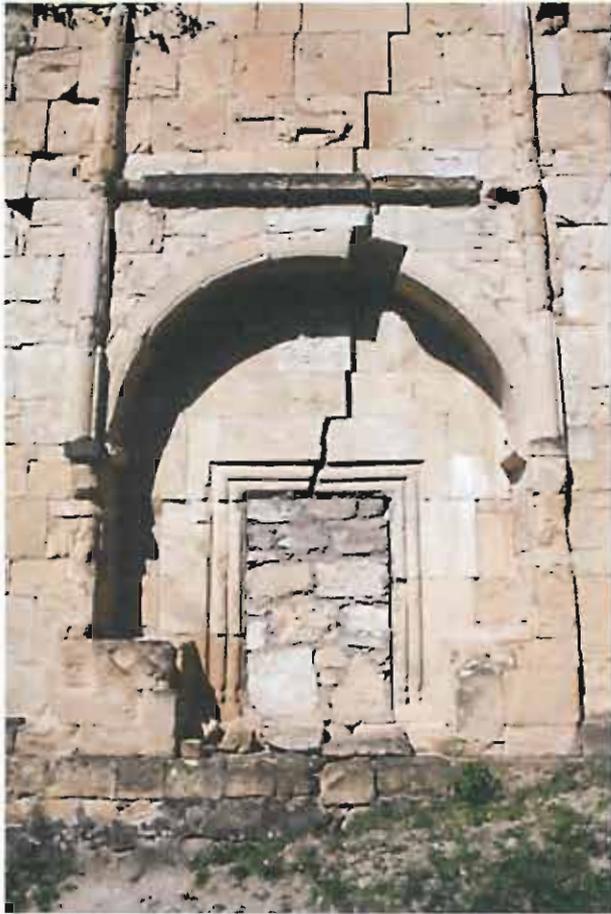
ფოტოალბომი

აღმოსავლეთის უახლოესი

ხედი
აღმოსავლეთიდან

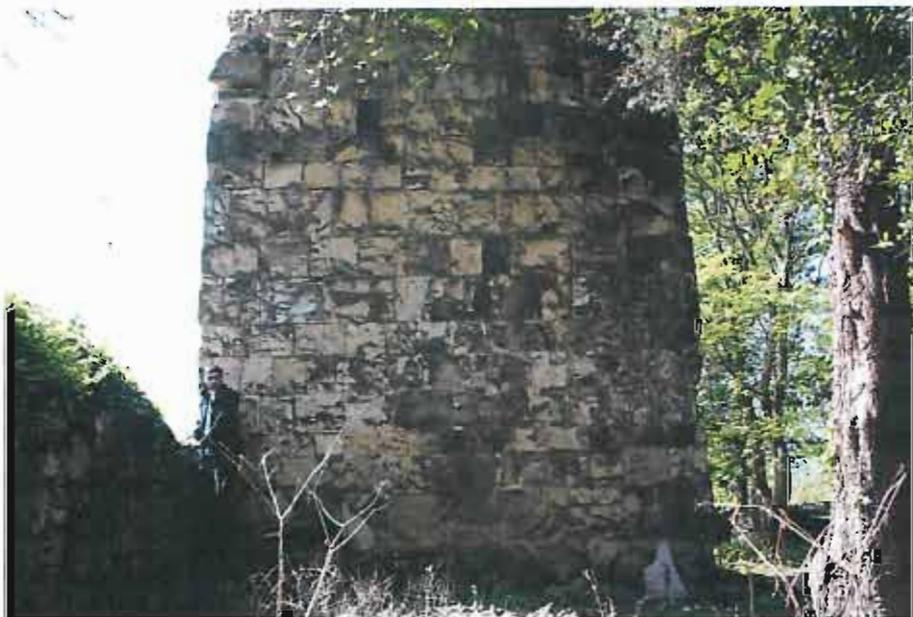
აღმოსავლეთის
ფასადი. პორტალი

აღმოსავლეთის ფასადი
ღობის ბარელიეფი

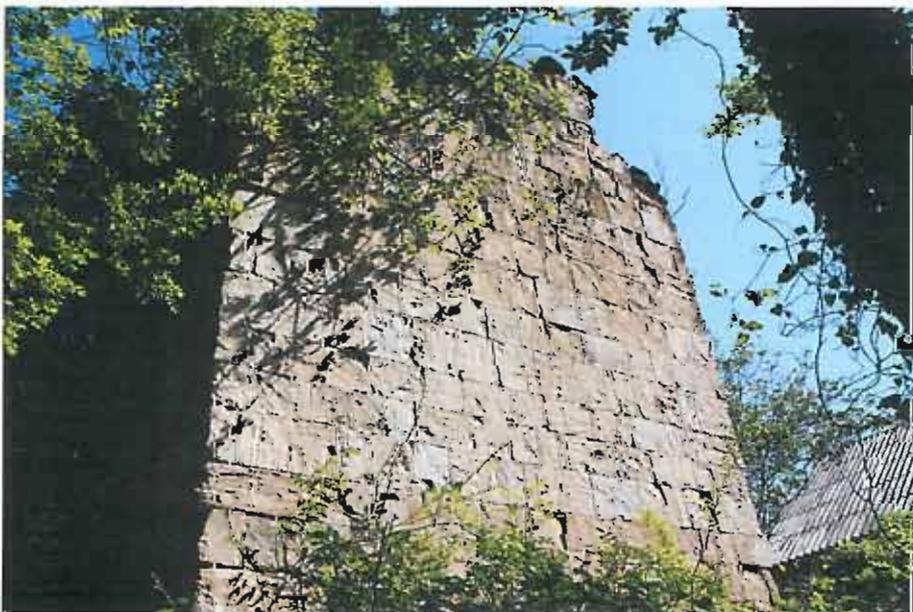

ხედი
სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან

ჩრდილოეთის ფასადი

სამხრეთის ფასადი

ხედი
ჩრდილო-დასავლეთიდან

დასავლეთის ფასადი.
კორთალის შრამენტი

დასავლეთის ფასადი

ინტერიერი,
პირველი სართული
შეისრული თაღი

ინტერიერი,
პირველი სართული
გუმბათის ფრაგმენტი

ინტერიერი,
პირველი სართული
გუმბათის ფრაგმენტი

შილა კიბე

ინტერიერი.
მეორე სართული

ინტერიერი.
მეორე სართული

ინტერიერი.
მეორე სართული.
ოქსაფიხურიანი
ბუჩხათქვეშა თალი

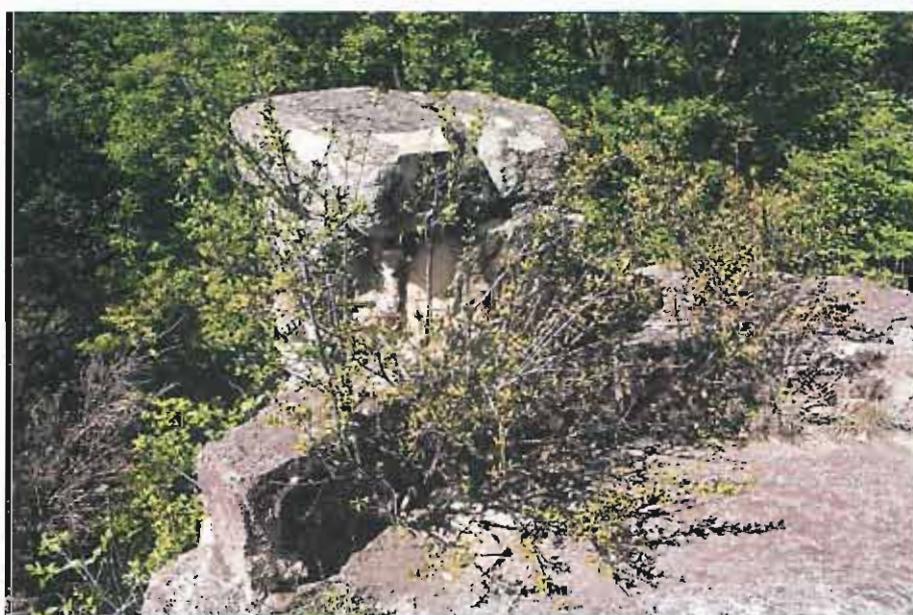
შიფა კიბე

ინტერიერი. მთრე
სართულის გუმბათი

მესამე სართული.
ფანჯატური.
სართქელის ფრაგმენტი

მესამე სართული.
ფანჯატური.
სართქელის ფრაგმენტი

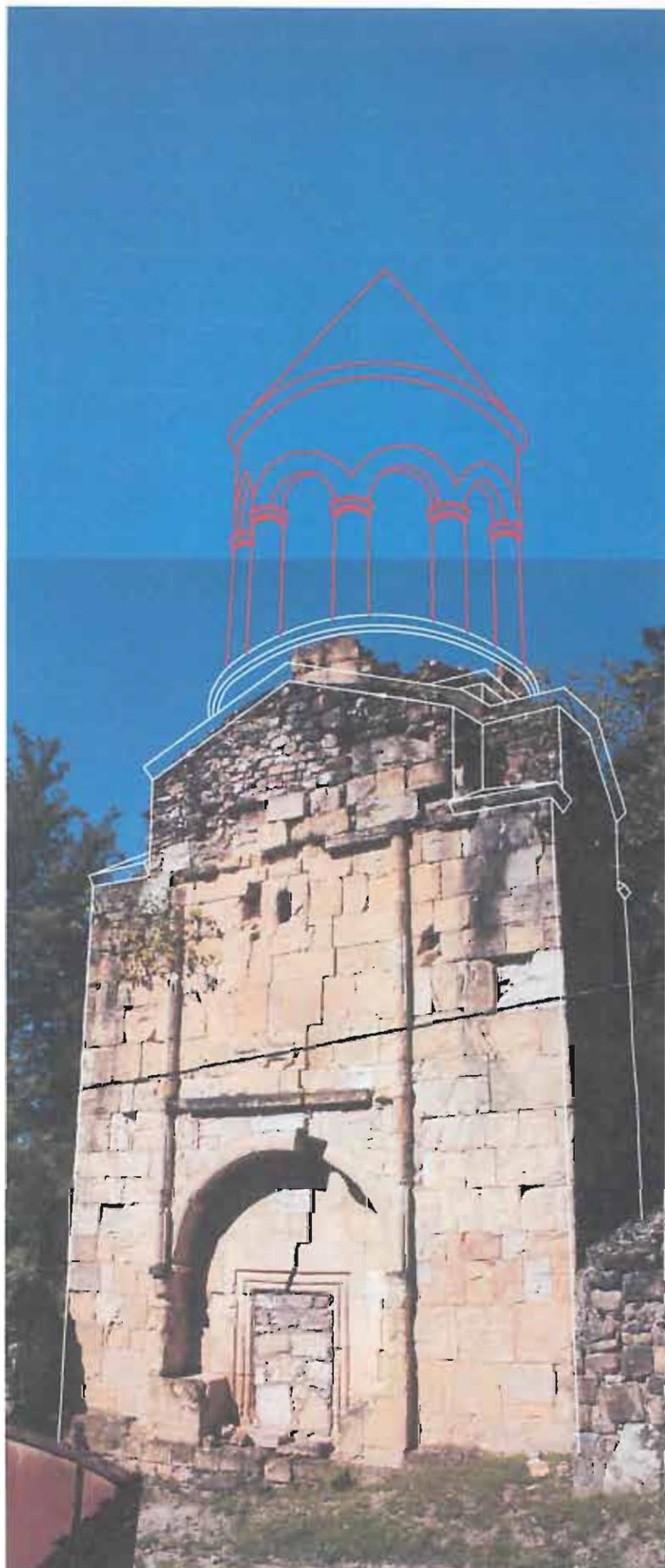

მესამე სართული.
ფანჯატურის სვეტის
კაპიტელი
(საგვარაულოდ)

წითელი კონტურით აღნიშნულია
გრაფიკული რეკონსტრუქცია

თეთრი კონტურით აგებულია
მოცულობა ადგილზე არსებულ
მასალაზე დაყრდნობით

არქ. ბექა გრემელაშვილი

რეაბილიტაციის წინადადება. არქიტექტურული ნაწილი

სოფ. ჩხარის განაპირას, ოქონის სერის ძირში, ქვის გალავნით შემოზღუდული სასაფლაოა.

სასაფლაოს ცენტრალურ ნაწილში, მიწის პირზე კარგად იკითხება დანგრეული ნაგებობის კონტურები, რომელიც სავარაუდოდ უნდა ყოფილიყო ჩხარის საკათედრო ტაძარი.

ნანგრევის აღმოსავლეთით აღმართულია სამრეკლო. ეს სამ დონიანი შენობა (მესამე ე.წ. ფანჩატურის სართული დღეს თითქმის სრულადაა დანგრეული), გვიანი ფეოდალური ხანის საყურადღებო ძეგლია.

1930 წელს სამრეკლოს აღწერს გიორგი ბოჭორიძე წიგნში „იმერეთი“. ის აღნიშნავს - „ეკლესიის აღმოსავლეთით დგას ორსართულიანი ქვიტკირის სამრეკლო, მას თავზე ჰქონია „საზარე“, რომელიც დღეს დანგრეულია. ასე, რომ თავდაპირველად სამრეკლო სამსართულიანი ყოფილა. (გიორგი ბოჭორიძე. თბილისი. „მეცნიერება“ 1995წ. გვ. 197)

სამრეკლოს ფასადები თლილი ქვის კვადრებითაა ნაგები.

შენობის მთავარი, აღმოსავლეთის ფასადი საგანგებოდაა მორთული: შეწყვილებული ლილვით მოჩარჩოებულ კარის ღიობის თავზე, პორტალის თაღქვეშ, განედლებული ჯვრის ბარელიეფია; ფასადის ცენტრალურ ნაწილში, ჯაჭვით დაბმული ლომის გამოსახულებაა. მცენარეული მოტივით შემკული ჰორიზონტალური თარო, დეკორირებული ფრიზი, ფასადის მთელ სიმაღლეზე მოწყობილი ლილვები, ჯვრისა და ლომის ბარელიეფური აქცენტები ხაზს უსვამენ აღმოსავლეთის ფასადის მნიშვნელობას.

ანალოგიურადაა გადაწყვეტილი დასავლეთის ფასადის არქიტექტურაც.

აღსანიშნავია სამრეკლოს ინტერიერის მხატვრული სახე და მაღალი ხარისხის სამშენებლო ტექნოლოგია. სართულშუა გადახურვები გომბათოვანია. გუმბათები დაყრდნობილია ორსაფეხუროვან თაღებსა (თაღები შეისრული მოყვანილობისაა) და პილასტრებზე. პირველი სართულის გუმბათი აგურითაა ნაგები, ხოლო მეორე სართულის, თლილი ქვითაა ამოყვანილი.

ინტერიერის ძირითადი სამშენებლო მასალა ქვაა.

სამრეკლოს დაზიანებისა და ნაწილობრივი ნგრევის მიზეზი სავარაუდოდ იყო მიწისძვრა. ბზარები, რომლებიც მზიდ კონსტრუქციებში ჩანს, ვფიქრობთ ნაგებობის ძლიერი რყევის შედეგია (აღმოსავლეთის და დასავლეთის კედლებზე, მთელ სიმაღლეზე განვითარებული გამჭოლი ბზარიც ამაზე მიუთითებს).

ფასადების თლილი ქვის ზედაპირი ეროზირებულია. ეს ერთის მხრივ გამოწვეულია თვით ქვის (კირქვა) რბილი სტრუქტურული აგებულებით (ეს სამშენებლო მასალა მეტად გავრცელებულია იმერეთში), მეორეს მხრივ ეროზიის პროცესი დააჩქარა სამრეკლოს საბურველის დაზიანებამ.

წინასაპროექტო შემოთავაზება მოიცავს შემდეგს:

1. შენობის კონსტრუქციული გაძლიერების წინადადებას (იხ. კონსტრუქციული ნაწილის ტექსტი)
2. შენობის კედლების (მცენარეული საფარი, სოკოვანი წარმონაქმნები და სხვ.) გაწმენდის და გაჯანსაღების ტექნოლოგიური სამუშაოების აღწერას (იხ. ტექნოლოგიური ნაწილის ტექსტი)
3. შენობის პირველი და მეორე სართულის სრული რესტავრაციის; მესამე, ფანჩატურის სართულის კონსერვაციის არქიტექტურულ გადაწყვეტას (იხ. გრაფიკული ნაწილი).

სამხრეთ დასავლეთის კუთხესთან ფანჩატურის წრიული სარტყელის ამაღლებული ფრაგმენტი შემორჩენილი (იხ. ფოტოალბომი ფურც. 8), რაც მიგვანიშნებს სარტყელის სიმაღლეზე.

4. შესაძლებლად მიგვანია მესამე სართულის აღდგენაც. აქ განვიხილავთ არქიტექტურული გადაწყვეტის სამ ვარიანტს.
- ა/ რეაბილიტაციის პროექტის მიმდინარეობისას (პროექტირების პროცესში), სამრეკლოს მიმდებარე ტერიტორიაზე (სასაფლაო), გალავნის კედლებში და სოფ. ჩხარში მოვიძიოთ სამრეკლოს ავთენტური სამშენებლო მასალა, რომელიც აღდგენის შესაძლებლობას მოგვცემს. (არქიტექტურული დეტალი, რომელიც პირველ სართულზეა გვაფიქრებინებს, რომ ეს უნდა ყოფილიყო ფანჩატურის სვეტის კაპიტელი. იხ. ფოტოალბომი ფურც. 8)
- ბ/ ავთენტური მასალის ნაკლებობის (მასალის არასრული სურათის) შემთხვევაში დასაშვებად მიგვანია ფანჩატურის აგება მსუბუქი ბეტონის კონსტრუქციით, რომლის მოცულობა არ შექმნის მკვეთრ დისონანსს ძველის ძველ ნაწილთან (შესაძლებელია ბეტონის ელემენტების ზედაპირის ტექსტურული დამუშავება).
- გ/ ფანჩატურის მოწყობას ხის არქიტექტურაში.

ბ. ციციშვილი

ბიბლიოგრაფია: სოფ. ჩხარის (თერჯოლის რაიონი) განაპირას, ოქონის სერის ძირში, ქვის გალავნით შემოზღუდული სასაფლაოა. მის ცენტრალურ ნაწილში ჯერ კიდევ იკითხება ძველი ტაძრის კონტურები, რომელიც XIX-XX საუკუნეებში უნდა დანგრეულიყო. ეკლესიის აღმოსავლეთით, გალავნის კედელში ჩართულია სამ სართულიანი სამრეკლო. სამეცნიერო ლიტერატურაში ეს ნაგებობა არ გამხდარა სპეციალური კვლევის საგანი, თუმცა ცალკეულ ავტორთა გამოცემებში მცირედი ცნობები მაინცაა დაცული.

სამრეკლოს პირველად გიორგი ბოჭორიძე იხსენიებს. თავის წიგნში „იმერეთი“ (თბილისი, 1995, გვ. 197) ის წერს: „ეკლესიის აღმოსავლეთით დგას ორსართულიანი ქვიტკირის სამრეკლო (სურ. 28); მას თავზე ჰქონია „საზარე“, რომელიც დღეს დაქცეულია. ასე რომ, თავდაპირველად სამრეკლო სამსართულიანი ყოფილა. კარი აქვს დასავლეთით; კარის თავზე გამოქანდაკებულია ღომი, დაბმული ჯაჭვით. მალლითა სართულებში ასახველად გამართულია ქვა-კიბე. ეკლესიის ნაშთისა და სამრეკლოს გარეშემო არის ძველი გალავანი ქვიტკირისა.“

გ. ბოჭორიძის შემდგომ, მალევე, სამრეკლო ნახა ნ. ბერძენიშვილმა, 1932 წელს იმერეთში მოწყობილი ექსპედიციის დროს. ექსპედიციის მასალებში (ნ. ბერძენიშვილი, *საქართველოს ისტორიის საკითხები*, I (თბილისი, 1964), გვ. 10) გაკვრიტაა საუბარი სამრეკლოს შესახებ, სადაც ნ. ბერძენიშვილი აგების პერიოდად ზოგადად ე.წ. კლასიციზმის ხანას ასახელებს.

ასევე გაკვრიტა ახსენებს ჩხარის სამრეკლოს ვ. ბერიძეც, თავის მონოგრაფიაში – *XVI-XVIII საუკუნეების ქართული საეკლესიო ხუროთმოძღვრება* (თბილისი, 1994, გვ. 113, სურ. 76). თბილისის სიონის გუმბათის ყელზე გამოსახული „მიჯაჭვული“ ღომის რელიეფური გამოსახულების (XVIII საუკუნის 10-ანი წლები) განხილვისას მას მოყავს თანადროულ ძეგლთა ჩამონათვალი (ანანური, დავით გარეჯის ლავრის შესასველელი), სადაც მსგავსი კომპოზიციანაა გამოსახული; ამ ჩამონათვალში ის ჩხარის სამრეკლოსაც ახსენებს. ამდენად, ვ. ბერიძე, ნ. ბერძენიშვილისაგან შედარებით, კიდევ უფრო აკონკრეტებს სამრეკლოს აგების თარიღს და მას XVII საუკუნის ბოლოსა და XVIII საუკუნის დასაწყისს განაკუთვნებს.

შედარებით ვრცლად საუბრობს ჩხარის ეკლესიის სამრეკლოზე კ. ხარაძე. თუმცა, როგორც ჩანს, მისთვის მხოლოდ ნ. ბერძენიშვილის ექსპედიციის მასალები იყო ცნობილი და შესაბამისად სამრეკლოს აგების პერიოდის ბერძენიშვილისეულ დათარიღებას იმეორებს – „კლასიკური ეპოქა“ (კ. ხარაძე, *ჩხარი: ისტორიულ-*

გეოგრაფიული ნარკვევი (თბილისი, 2001), გვ. 85-87; მისივე, ჩხარის წმიდა გიორგის მონასტერი (თბილისი, 2003), გვ. 18).

2003 წელს, ჟურნალ „საქართველოს სიძველენში“ დაბეჭდილ სტატიაში ე. კვაჭატაძე (ქოლაგირის ციხის კარიბჭის „მიჯაჭვეული“ ლომების რელიეფები, საქართველოს სიძველენი, №3, 2003, გვ. 127-136) იძლევა სამრეკლოს დასავლეთ და აღმოსავლეთ ფასადებზე გამოსახული ლომების სტილისტურ ანალიზს და შედარებას სხვა ძეგლებზე არსებულ მსგავს გამოსახულებებთან, აქვე ის თარიღად XVII საუკუნეს უთითებს (ე. კვაჭატაძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 131-132, სურ. 9).

აღწერა: სამრეკლო გეგმაში სწორკუთხა მოხაზულობის ნაგებობაა. ნაგებია კარგად თლილი კირქვის კვადრებით. როგორც ჩანს, სამრეკლო მოგვიანებით განუახლებიათ; ეს ჩანს აღმოსავლეთ ფასადზე ფრონტონის არეში ასებული წყობითა და სხვა ფასადებზე არსებული მსგავსი ტიპის წყობაზე დაკვირვებით.

ნაგებობის პირველი სართული კარიბჭეს წარმოადგენს, მის აღმოსავლეთ და დასავლეთ კედლებში გასასვლელებია გაჭრილი. აღმოსავლეთი ფასადის სწორკუთხა კარი ამჟამად ამოქოლილია. კარის ღიობი მოჩარჩოებულია ორმაგი ლილეოვანი სარტყლით, რომელთა ძირებიც ორმაგ ბურთულეებზეა დაფუძნებული. ეს შესასველი ერთიანად კედლის სიღმეშია ჩაძირული, ზემოდან მას თალი გადაუყვება, ხოლო ქვემოთ, კარის ორივე მხარეს კედელი მაღალი, სწორკუთხა „შვერილებადაა“ შემოწეული. კარის ღიობის ზედა ნაწილში, თალის ქვემოთ განედლებული ჯვრის რელიეფია გამოსახული. აღმოსავლეთი ფასადის სიბრტყე, გარდა თაღოვანი პორტალისა ზედა ნაწილში სწორკუთხა არეებად, ორ დონედაა დაყოფილი. დანაწევრება ხდება ლილეოვანი პილასტრებისა და თაროს პროფილის პორიზონტალური ფრიზის მეშვეობით. I დონე შემოწერს პორტალს, ინტერიერში დაახლოებით პირველი სართულის დონის ტოლია, ხოლო II დონე მოიცავს დაახლოებით იმავე ზომის არეს, როგორც პირველია. ამ უბეში გამოდის აღმოსავლეთის ფასადის (II სართულის) ერთადერთი სარკმელი. ამ სარკმელს, თავის დროზე, როგორც ჩანს, ორნამენტული საპირე ექნებოდა შემოვლებული, თუმცა, ამჟამად მისი კვალი ქვის გამოქარვის გამო სრულიად დაკარგულია. ამავე უბის ქვედა ნაწილში ფრიზთან ახლოს ჯაჭვით დაბმული ლომის რელიეფია წარმოდგენილი. სწორკუთხა თარაზულ ფრიზთა ზედაპირები სტილიზებული მცენარეული სახეებითა და ჯვრებითაა გამშვენებული. სამრეკლოს ჩრდილოეთი და სამხრეთი კედლების ზედაპირი სრულიად სადაა, თუმცა სამხრეთი კედლის ზედა მონაკვეთში (II სართულის დონეზე) გაჭრილი სარკმლის მოჩარჩოებას სავარაუდოდ ორნამენტული საპირე უნდა ჰქონოდა; ამჟამად, ის ძლიერაა დაზიანებული, მაგრამ

მარცხენა ქვედა კუთხეში მცირე მონაკვეთზე შეინიშნება ლილეოვანი სახის ფრაგმენტი.

რაც შეეხება დასავლეთ ფასადს, მისი დეკორატიული შემკულობა გარკვეულწილად იმეორებს აღმოსავლეთი ფასადის შემკულობას, მის დანაწევრებას ლილეოვანი პოლასტრებისა და სწორკუთხა ფრიზების მეშვეობით; თუმცა, აღმოსავლეთისაგან განსხვავებით, ამ ფასადის კარი თაღოვანი მოყვანილობისაა, რომელიც შექმნილია ისევ ორმაგი ლილეოვანი მოჩარჩოებისაგან.

ამ ეტაპზე ძნელია ითქვას, რა სახეს იძლეობა თარაზულ ფრიზთა დაბოლოება, გაუყვებოდა ის ფასადის კედელს სრულად, აკეთებდა კუთხეს და იკეცებოდა ქვემოთკენ, თუ მცირე მონაკვეთის შემდგომ სრულდებოდა. ამის დადგენა კვლევის შემდგომია შესაძლებელი, თუმცა უნდა ითქვას, რომ დასავლეთ ფასადზე, ზედა ფრიზის მარცხენა მონაკვეთში (ისე რომ ფასადის ბოლომდე არაა გასული) ჩადგმულ ქვაზე ჩანს შემოკეცილი ნაწილი; ახლოდან დაკვირვებისა და ანალიზის შემდგომ, სავარაუდოდ, შესაძლებელი იქნება ამ საკითხის გარკვევა.

დასავლეთ ფასადზე, კარის ღიობის ზემოთ, აქაც ჯვარია გამოსახული, თუმცა აღმოსავლეთისაგან განსხვავებით მას სხვა ნახატი გააჩნია, ჯვარი კვადრატულ ორნამენტულ ბუნზე დგას. აქაც გამეორებულია კარის მიმდებარე მონაკვეთის კედლის სისქეში ღრმად შეჭრის ხერხი. განსხვავებით აღმოსავლეთისაგან ამ ფასადზე სამი სარკმელია გაჭრილი, რომელთაგან ერთი, მარჯვენა, ცრუსარკმელს წარმოადგენს, რადგანაც ამ მხარესაა მოწყობილი სართულებს შორის ასასვლელი კიბის უჯრედი; ფასადზე ასიმეტრიულობის შემოტანისაგან თავის აცილების მიზნით ოსტატმა ამ ხერხს მიმართა.

სამივე სარკმლის სწორკუთხა საპირეების ზედაპირი ორნამენტებითაა დაფარული, რომელთა რეპერტუარიც შედგება საქართველოში კარგად ცნობილი სახეებისაგან, ამ მოტივთა გავრცელებას საკმაოდ დიდი დროითი დიაპაზონი აქვს, ისინი ცნობილია ადრეული შუა საუკუნეებიდან მოყოლებული გვიანი შუა საუკუნეების ჩათვლით. მარცხენა სარკმლის დეკორისათვის გამოყენებულია ე.წ. წრე-რომბების მოტივი: ერთღარიანი ლენტოვანი წრეებისა და რომბების ერთმანეთში გადახლართვით მიღებული სახე, სადაც წრეები ერთმანეთთან მარყუეებითაა გადაბმული და ეს მარყუეები რომბების არეებშია მოქცეული; მარცხენა, ცრუსარკმლის საპირისათვის გამოყენებულია ერთმანეთში გადაბმული წრეების მოტივი; ხოლო ცენტრალური სარკმლისათვის შერჩეულია სამკუთხედად გაშლილი ლენტების წნულში გამოსული სამყურა ფოთლის მოტივი. რაც შეეხება თარაზულ ფრიზებს, აქედან მხოლოდ ქვედა ფრიზის შემკულობაზე შეგვიძლია საუბარი,

რადგანაც ზედა ფრიზის ძლიერი დაზიანების გამო მის არც ერთ მონაკვეთში არ იკითხება რაიმე სახის ორნამენტი. ქვედა ფრიზზე კი გამოსახულია ერთმანეთზე მიბმული წრეების ერთი რიგი, რომელთა შუაშიც ჯვრებია ჩასმული.

ყურადღებას იქცევს სამრეკლოს ინტერიერი, მისი მხატვრული სახე და მაღალი ხარისხის სამშენებლო ტექნოლოგია. სამრეკლოს შიდა პირი, მსგავსად ფასადებისა, სუფთად თლილი, ერთმანეთთან მჭიდროდ და გააზრებულად დაკავშირებული ქვითაა მოპირკეთებული. აქვე გამოყენებულია აგურიც. აგურს ოსტატი იყენებს პირველი სართულის გუმბათის ამოსაყვანად. სამწუხაროდ, პირველი სართულის გუმბათის შედარებით დიდი მოცულობა ჩანგრეულია. გუმბათები დაყრდნობილია ორსაფეხურიან, შეისრული მოხაზულობის თაღებსა და პილასტრებზე.

ბევრ კითხვას ბადებს სამრეკლოს მესამე სართულის გადაწყვეტა. ამ დონის ძირითადი ნაწილი მთლიანად მონგრეულია, დარჩენილია მხოლოდ გეგმის დონეზე წრიულად გაშლილი რამდენიმე რიგი ქვების წყობისა, რამდენიმე მონაკვეთში ეს დონე ოდნავ მაღალია. აქვე კარგად ჩანს აფრების (მეორე სართულის სფერული გუმბათისთვის გამოყენებული აფრული სისტემისათვის) გარე მოხაზულობაც. მესამე სართულის დონეზე არსებული მონაცემებიდან გამომდინარე (რაც ერთი შეხედვით შესაძლებელია რომ ჩანდეს) ცხადია, რომ ეს იყო წრიული გეგმის მქონე ფანჩატური, რომლის კედლის ქვედა დონე, სანამ მასზე სვეტები დაიდგმოდა, შედარებით მაღალი უნდა ყოფილიყო, რაც შეეხება სვეტების ფორმასა (რომელიც შეიძლება წრიული მოხაზულობის ყოფილიყო, დაწახნაგებული, ან სულაც გვერდებ შეჭრილი) და ცალკეულ დეტალებს ამის შესახებ რაიმეს თქმა, მასალის არ ქონის გამო ძნელია. მომავალი კვლევისას შესაძლებელი იქნება (პარალელური მასალის მოძიებისა, თუ ადგილზე ახლად გამოვლენილი მასალის მოპოვების შემდგომ) გარკვეული დასკვნების გაკეთება, თუმცა, ამჟამად, იმ მცირე მონაცემებით რასაც ძველი იძლევა ეს შეუძლებელია.

ასევე პრობლემატურია გადასახურავ მასალაზე რაიმეს თქმა, რადგანაც არც ერთ მონაკვეთში მისი კვალი არ ჩანს. დასაველეთ ფასადზე, ფრონტონის მარჯვენა კუთხეში შემორჩენილია ძველი კარნიზი. ესაა მარტივპროფილიანი კარნიზი – წრეთარგი ლილვსა და თაროს შორის. ასევე, ჩვენთვის უცნობია როგორი ტიპის გადახურვა ექნებოდა მეორე სართულის ზედა ნაწილში არსებულ სწორკუთხა „უჯრედებს“, იქნებოდა ის ერთფერდა (რომლის მსგავსი, თანადროული პარალელური მასალის მოძიებაც არ იქნება რთული), თუ სხვა ტიპისა; აქვე უნდა ითქვას, რომ ეს „ბუდეები“ კარნიზის ქვების გარეშეა მოდწეული; თავდაპირველად,

რა თქმა უნდა, გადახურვა კარნიზის ქვის ზემოთ იქნებოდა დადებული, თუმცა რა ტიპის ლავგარდანი იქნებოდა ჩვენთვის უცნობია; უფრო მეტად სავარაუდებელია, რომ ის ძირითადი კარნიზის პროფილისა (შესაბამისად სხვა პროპორციების) უნდა ყოფილიყო. ამ საკითხების გარკვევა შემდგომი კვლევისას იქნება შესაძლებელი.

ძეგლის აგების თარიღი, მასზე არსებული რელიეფური გამოსახულებებით, ორნამენტთა ქვაზეკვეთილობის დამუშავებითა და ფასადების საერთო გადაწყვეტის ხასიათით, სავარაუდოდ XVII-XVIII საუკუნეების მიჯნით უნდა განისაზღვროს (შესაძლოა მომავალმა კვლევამ ცოტა მეტი სიცხადე შემოიტანოს თარიღთან მიმართებაში).

ნ. ჩიტიშვილი

რეაბილიტაციის წინადადება. კონსტრუქციული ნაწილი

თერჯოლის რაიონის სოფელ ჩხარის განაპირას სასაფლაოს ტერიტორიაზე გალავნის კედლებს შიგნით, აგებულია სამრეკლო. შემორჩენილია ორი სართული. მესამე სართული დანგრეულია, იკითხება ამ სართულის კონტურები.

სამრეკლოს ფასადები თლილი ქვის კვადრებითაა ნაგები. შენობა კარგი ნაგებია, წყობა მკვიდრია, წყობის შემაკავშირებლად ნახმარია კირის ხსნარი.

ნაღეჭის, ქარისა და ტემპერატურის ცვალებადობამ დიდი ზიანი მიაყენა შენობას. მორყეულია ცალკეული ქვები, ზოგან ქვის წყობა გამობერილია.

შენობის დასაყლეთ და აღმოსაყლეთ კედლებს გასდევს ბზარები, რომლებიც იწყება საძირკვიდან და სამრეკლოს მთელ სიმაღლეზე გასდევს. ბზარები გამოიწვია მიწისძვრამ.

შენობის მნიშვნელოვანი დაზიანება სახურავის არ არსებობამ გამოიწვია.

ჩანგრეულია სართულშუა გუმბათოვანი გადახურვები (მეორე სართულის გუმბათი გვიან შეუკეთებიათ). პირველი სართულის გუმბათი აგურისაა, ხოლო მეორესი თლილი ქვითაა ამოყვანილი.

შენობის რეაბილიტაციისათვის (გეოლოგიურ კვლევაზე დაყრდნობით) უნდა გამაგრდეს საძირკველი.

სამრეკლოს მთელ პერიმეტრსა და სიმაღლეზე საჭიროა აიგოს ძალოვანი ხარაჩო, სიგანით არა უმეტეს ორი მეტრისა. ეს ღონისძიება შენობის ფასადებზე დაზიანებული ქვის წყობის რესტავრაციისათვის არის გამიზნული.

შენობის კონსტრუქციული გაძლიარებისათვის, სართულშუა გადახურვების ორივე ღონეზე, უნდა მოეწყოს ლითონის ჭიმები (კედლის მასაში, ბურღვის მეთოდით).

მორყეული ქვების დემონტაჟის, ნაპრალების და ბზარების გამორეცხვის შემდგომ, უნდა მოიჭიმოს მჭიმები, შემდეგ ნაპრალები, ბზარები და კედელში არსებული სიცარიელები ამოივსოს ხსნარით (ხსნარით შევსება უნდა განხორციელდეს ქვემოდან ზევით).

სართულშუა გუმბათოვანი გადახურვები აღდგეს არქიტექტურული პროექტის მიხედვით

რაც შეეხება მესამე სართულს, კონსტრუქციული ნახაზები დამუშავდება არქიტექტურული პროექტის მიხედვით.

კონსტრუქტორ-ინჟინერი ზ. გაჩეჩილაძე

სოფ. ჩხარის ოქონის წმ. გიორგის სახელობის ეკლესიის სამრეკლოს
ვიზუალური საინჟინრო გეოლოგიური

დ ა ს კ ვ ნ ა

სოფელი ჩხარი მდებარეობს თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, თერჯოლიდან მე-9 კილომეტრზე.

სოფელი ჩხარი განთავსებულია ზღვის დონიდან 280 მეტრზე, მდინარე ჩხარის ზემოთში, ეგრეთწოდებულ იმერეთის ჩრდილო მთისწინეთში.

ოქონის წმ. გიორგის ეკლესიის სამრეკლო განთავსებულია სოფელ ჩხარში ჩრდილოეთით, სოფლის სასაფლაოს ტერიტორიაზე.

სასაფლაოს და მიმდებარე ტერიტორიის გეოლოგიურ აგებულებაში მონაწილეობს ქვედა და შუა სარმატული ასაკის N_{1+2} ზღვიური მოლასები - თიხები, ქვიშაქვები, კონგლომერატები, მერგელები და კირქვები.

რელიეფის დახრა სამრეკლოს ტერიტორიაზე სამხრეთ-აღმოსავლეთურია.

საინჟინრო გეოლოგიური თვალსაზრისით, სამრეკლოს უბანი და მიმდებარე ტერიტორია მდგრადია - არახელსაყრელი ფიზიკურ-გეოლოგიური მოვლენები (მეწყერი, ჩამოქცევები) არ აღინიშნება.

სამრეკლოს უბნის დათვალიერებით ირკვევა შემდეგი: ნაგებობა როგორც ჩანს სამსართულიანი ყოფილა, ამჟამად დანგრეულია ეგრეთწოდებული საზარე (მესამე სართული).

სამრეკლოს ფასადები თლილი ქვის კვადრებითაა ნაგები.

ცნობილია, რომ ამ რეგიონში სუბტროპიკული, საკმაოდ ნოტიო ჰავაა, იცის ზომიერად ცივი ზამთარი და მშრალი, ცხელი ზაფხული. კარგად არის გამოხატული მუსონური ქარები.

სწორედ ჰავის ასეთ თავისებურებებს უნდა მივაწეროთ სამრეკლოს საპირე ქვების ეგზოგენური (ქარი, წვიმა, თოვლი) პროცესების გავლენით ძლიერ გამოფიტვა.

სამრეკლოს დაზიანების გამომწვევი ერთ-ერთი მიზეზია ნაგებობაზე ხანგრძლივი (80-90წ.წ.) განმავლობაში გადახურვის არარსებობა.

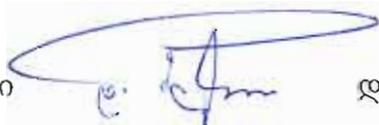
ნაგებობის აღმოსავლეთ და დასავლეთ ფასადებზე დაიკვირვება სერიოზული დეფორმაციები ბზარების სახით.

შესაძლოა ბზარები სეისმურ ხასიათს ატარებენ და შენობის შერყევით არის გამოწვეული.

თუმცა, ზემოთ აღნიშნულს ნათელს მოჰყენს სამრეკლოს ნაგებობის საძირკვლების ზომების, კონფიგურაციის და ფუძის გრუნტის დასადგენად გეოლოგიური გამონამუშევრების (შურფების) გაყვანა, რის საფუძველზეც შედგება ზუსტი საინჟინრო გეოლოგიური დასკვნა, სათანადო გრაფიკული მასალის შედგენით.

დასკვნის სახით შეიძლება აღინიშნოს, რომ ზემოთ თქმული ეფუძნება ვიზუალური აღწერის მონაცემებს.

ინჟინერ-გეოლოგი

დ. მღებრიშვილი

რეაბილიტაციის წინადადება

ტექნოლოგიური ნაწილი

სამრეკლოს მშენებლობისას საშენ მასალად გამოყენებულია კირქვის (ე.წ რბილი კირქვები) კვადრები და კირის ხსნარი . კედლების ჭრილი წარმოდგენილია კვადრებით აგებული გარე და შიდა შრეებით, რომელთა შორის მოცულობა შევსებულია კირხსნარ ნარევი ბუტით.

ქვის კვადრების ზედაპირი მშენებლობის დროს დამუშავებული იყო ტარახით, თუმცა ეროზიის ინტენსიურმა პროცესებმა, რომლებიც გამოწვეულია ძირითადად ატმოსფერული ზემოქმედებით, ფასადის უდიდეს ნაწილზე დამუშავებული ზედაპირი მთლიანად გაანადგურა.

ძველზე დასახელებულია როგორც უმდაბლესი (ხავსები, ლიქენები, წყალმცენარეები), ისე უმაღლესი მცენარეები (ბალახები, ბუჩქოვანი და ხე-მცენარეები), რომლებიც სერიოზულ საფრთხეს უქმნიან ძველს.

აუცილებლად მიგვაჩნია მათ წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების ჩატარება ქიმიური გზით და ძველის ტანიდან მათი მთლიანად მოცილება.

რესტავრაციის პროცესში, ეროზიის პროცესების სიჩქარის შესამცირებლად, ქვის ზედაპირის გაწმენდის შემდეგ აუცილებელი იქნება მათი ჰიდროფობიზაცია.

ასევე აუცილებელია ბზარების შევსება შესაბამისი შემადგენლობის ხსნარებით, რის შემდეგაც ბზარები უნდა ამოიგოვოს ასევე სპეციალურად მოძიებული შემადგენლობის საგოზავით.

ტექნოლოგი
თ. იაქაშვილი